

SKÅNES VÄL

TILL
HOVRÄTTEN ÖVER SKÅNE OCH BLEKINGE

Malmö 2008-07-24

Mål T 1482/08 och Ö 1484/08; avd 1, rotel 17

KOMPLETTERING AV TIDIGARE ÖVERKLAGANDESKRIFT DATERAD 2008-05-29

KLAGANDE:

Skånes Valförbund (II), Malmgatan 16, 211 32 MALMÖ.

OMBUD OCH STÄLLFÖRETRÄDARE:

Carl P. Herslow, c/o Skånes Valförbund, Malmgatan 16, 211 32 MALMÖ.
Tfn: 040-12 02 12.

Rättegångsbiträde: advokaten Theodor Nordenadler, Davidshallsgatan 27 A,
211 45 MALMÖ. Tfn: 040/12 69 95

MOTPART:

Region Skåne, 291 89 KRISTIANSTAD.

OMBUD:

Advokaten Jerker Alm, Box 1064, 251 10 HELSINGBORG.

SAKEN:

Skadestånd enligt SkL 3:2

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDEN:

1. Dom meddelad av Kristianstads tingsrätts 2008-05-09 i mål T 2154-02.
2. Beslut 2008-03-13 i samma mål om att tillåta motparten att åberopa nya omständigheter.

I egenskap av ombud och ställföreträdare för klaganden får jag härmed
inkomma med komplettering beträffande tidigare ingiven överklagandeskrift.

I - ANG. YRKANDEN M.M.

Klagandens yrkanden har angivits under avsnitt I) i den inledande överklagandeskriften daterad 2008-05-09.

I denna komplettering av överklagandeskriften används samma förkortningar som i skrifterna till tingsrätten; sålunda används förkortningen SKV för Skånes Valförbund II, VFSKV för konkurrentföreningen Valförbundet för Skånes Vål samt RS för Region Skåne. Med KL avses kommunallagen.

Tvisten med RS började redan 2000-09-11 då SKV väckte talan mot RS (målets ursprungliga målnummer i tingsrätten var då T 1676-00). Härefter har målet varit uppe och vänt i hovrätten i två omgångar. Efter att ha haft målnummer T 1400-01 fick målet slutligen målnummer T 2154-02 i tingsrätten. Målets ålder har sin relevans vad gäller bl a tillåtligheten av viss bevisning, jfr avsnitt III punkt 6 nedan.

Avsnitten I och II i föreliggande besvärsskrivelse har utformats av mig, resterande delar av rättegångsbiträdet advokaten Theodor Nordenadler.

II - FINANSIELL BAKGRUND, RÄTTSGRUNDERNA 1 OCH 2 M.M.

1. Ny inriktning.

Uppgifterna i förhöret med Karl Gustav Andersson under sista dagen för huvudförhandling i tingsrätten medför, att besvärsskrivelsen jämfört med tingsrättens dom får en delvis ny inriktning. Under förhöret med Karl Gustav Andersson framkom nämligen, att VFSKV aldrig ansökt om partistöd. Detta betonades av käranden men har inte beaktats i domen.

2. Den finansiella bakgrunden.

SKV I, som bestod av 16 kommunalt verksamma politiska partiföreningar i Skåne, erövrade under partibeteckningen "SKÅNES VÅL" 6 mandat i valet till regionfullmäktige i Skåne 1998. Malmö var då egen landstingskommun och partierna i Malmö kommunfullmäktige hade därför partistöd både som kommunala partier och som landstingspartier. Alltså ungefär dubbelt så mycket per invånare som övriga 15 enbart kommunala partier i SKV I. Därtill hade de kommunala partierna i Malmö erfarenhet av landstingsfrågor, särskilt sjukvård, vilket de andra 15 föreningarna i SKV I inte hade.

Skånepartiet-Malmö, med 3 mandat i Malmö kommunfullmäktige, var därför den viktigaste och drivande föreningen i SKV I. Den hade mer än 1/3 av stämmorösterna och garanterade finansieringen av valrörelsen för SKV I i regionvalet 1998. Ett oeftergivligt villkor för Skånepartiet-Malmös, inklusive övriga föreningars inom Skånepartiet (Lund, Svedala och Vellinge) medverkan var, att Skånepartiets föreningar skulle få rättvis andel av de partiresurser, som Region Skåne skulle komma att ställa till partiföreningarnas förfogande 1998-2002. Valutgången medförde, att de fyra skånepartiföreningarnas andel enligt förbundsstadgarna blev 62,172 procent.

Redan i oktober 1998 märkte Skånepartiets företrädare tecken på, att vissa av medlemsföreningarna i SKV I försökte tillskansa sig mera resurser än de enligt stadgarnas restitutionsregler hade rätt till. Detta ledde till motsättningar inom SKV I vilka efterhand ökade och sammanföll med politiska meningsskiljaktigheter, särskilt rörande synen på Sverigedemokraterna. Skånepartiet var konsekvent jude- och ISRAEL-vänligt och motsatte sig därför fullständigt kategoriskt allt samröre med Sverigedemokraterna. Det partiet drev under 1990-talet en aggressivt antisemitisk linje. Ett villkor för skånepartiföreningarnas medverkan i SKV I var, att förbundet skulle bibehålla Skånepartiets linje beträffande Sverigedemokraterna.

Motsättningarna ledde till uteslutningar och polisanmälningar varunder diverse

brev med allt skarpare formuleringar sändes från Skånepartiet till förbundsledningen. Ett viktigt och tydligen avgörande sådant var fakturan 2000-03-31 om 339 536 kr och uttalad avsikt att begära kvarstad. Den fakturan föregicks 1999-12-13 av ett brev "Larm angående Framstegspartiet i Åstorp och Landskrona" där det bl a framhölls, att Åstorp-föreningen redan 1999-10-31 hade erhållit mera restitution än den för hela mandatperioden kunde få rätt till och att motsvarande för Landskrona-föreningen skulle inträffa 2000-10-31. I det brevet ombads förbundsordföranden att anmoda Tony Wiklander och Peter Cederholm att omedelbart avstå från sina löner och arvoden.

Överuttaget av restitution hade våren 2000 medfört, att den finansiella situationen blivit ohållbar för Framstegspartiet-Åstorp och Framstegspartiet-Landskrona samt för Sjöbopartiet i Sjöbo jämte berörda personer. Detta förefaller ha varit huvudorsaken till att de föreningarna 2000-05-21 drev genom upplösningen av SKV I.

Någon likvidation var därvid omöjlig bl a eftersom man då blivit tvungna betala in sina skulder till SKV I i likvidation. Å andra sidan var likvidation nödvändig om händelsen för RS skulle presenteras som partisplittring. En sådan skulle ju (SOU 1972:62 avsnittet 6.9 andra stycket) få effekt beträffande partiresurserna först år 2001 varvid dessa resten av år 2000 hade fått tillföras "SKV I i likvidation". Att låta SKV I vara och bara lämna det (SOU 1972:62 sista stycket) var ännu mera ofördelaktigt. Då skulle man ju ställas helt utanför mottagande av partiresurser.

Lösningen på det svåra och överhängande problemet blev, att man utnyttjade den grundläggande villfarelsen hos RS, att partiresurserna tillkom den ursprungliga partigruppen i SKV I och att denna kvarstod. Man ansökte alltså i dennas namn, trots att den inte var en juridisk person (SOU 1972:62 avsnittet 6.8), om partiresurserna och överlät dem direkt till VFSKV.

År 2000 och resterande del av mandatperioden höll RS fast vid missuppfattningen, att partigruppen i SKV I bestod efter upplösningen 2000-05-21 och att det var den som, trots att den inte var en juridisk person, förfogade över partiresurserna. Under hela den tiden presenterade RS officiellt händelserna varken som partisplittring (SOU 1972:62 avsnittet 6.9 andra stycket) eller partiutträde (SOU 1972:62 avsnittet 6.9 sista stycket) utan som ombildning (RÅ 1978 Ab 130 m fl). RS var under hela mandatperioden efter upplösningen noga med att inte besvara något brev från SKV för att upprätthålla ståndpunkten att SKV inte existerade. VFSKV skulle alltså vara en ombildning av SKV I och eftersom ingen annan efterträdare till SKV I fanns tilldelades VFSKV alla partiresurserna, även för tiden före upplösningen år 2000. Därom ingavs 2000-11-19 en polisanmälan.

Den avgörande bristen i förfarandet blottades av Karl Gunnar Andersson under förhöret 2008-03-20. VFSKV hade själv aldrig ansökt om partistöd. Detta är en nödvändig förutsättning enligt förarbetena (SOU 1972:62 avsnittet 6.7 Utbetalningsregler). Märkligt är, att RS aldrig hänvisat till just det avsnittet men väl till avsnitten 6.8 och 6.9.

RS besvarade under mandatperioden inte något brev från SKV. Om RS besvarat någon skrivelse skulle RS liksom de rättsliga instanserna fått vetskap om, att SKV sedan 2000-05-31 var en juridisk person även om denna inte var identisk med SKV I.

De för utgången av målet avgörande uppgifterna i förhöret med Karl Gustav Andersson påtalades 2008-03-20 av käranden men beaktades inte av tingsrätten i domen. Detta är en viktig grund för överklagande till hovrätten.

Ej heller beaktade tingsrätten i domen, trots påpekande från käranden, att partiresurserna stannade på Skånepartiet-Vellinge när den som ordinarie ledamot i regionfullmäktige invalde Thorwald Fröberg inte längre tillhörde Skånepartiet-Vellinge (SOU 1972:62 avsnittet 6.9 sista stycket) och att Skånepartiet-Vellinge var medlem i SKV och inte i VFSKV. Detta är en annan viktig grund för överklagande

Ansökan 2000-06-16 undertecknad av Per-Ingvar Magnusson och Tony Wiklander gjordes som ovan beskrivits med avsikt och beräkning. Även om den omedvetet gjorts fel ursäktar detta inte felet hos RS, att inte kräva ansökan från den egentlige mottagaren VFSKV i enlighet med föreskrifterna i förarbetena (SOU 1972:62 avsnitten 6.7 och 6.8). Jfr "Kommunalt partistöd" (SOU 1991:80 sid 17):

"- Bidragen bör behandlas schematiskt och fördelas enligt fasta regler som inte tillåter någon skönsmässig prövning."

3. Rättsgrunderna.

Klaganden vidhåller i tingsrätten anförda tre rättsgrunder. I det följande behandlas främst de två första rättsgrunderna.

SKV begärde i diverse brev år 2000 partiresurser av RS. Sannolika brev förblev obesvarade. Särskilt framhålles här kravbrevet 2000-08-09 om sammanlagt 132 sidor. Sidan 3 utgjorde en sammanställning av krav på Region Skåne från Skånes Valförbund. Där återfinns de sex resursslåg föreliggande mål gäller samt krav om tillsättande av attestberättigade.

4. Ekonomiskt bidrag, "A".

Yrkandet består av skadestånd för uteblivet ekonomiskt bidrag för tiden 1 juni - 31 december år 2000 om 486 780 kr (= 7/12 av 22,8 BB) jämte ränta därpå enligt 6§ räntelagen från och med den 31 december till dess full betalning sker.

Den rättsliga grunden är i första hand, att SKV är den enda juridiska person, som vederbörligen ansökt om det ekonomiska bidraget.

Om VFSKV skulle anses ha vederbörligen ansökt om partistödet hävdar SKV, att SKV men inte VFSKV uppfyller representationskravet. Det har inte visats, vilka medlemsföreningar som VFSKV består av och om någon av dessa ställt upp i regionvalet 1998 under partibeteckningen "SKÅNES VÅL". Dessutom har VFSKV genom planerat samarbete med Sverigedemokraterna avlägsnat sig så mycket från vad väljarna röstade på att det blivit en politisk motsats till SKV I och därmed till SKV.

Det ekonomiska bidraget är partistöd (KL 2:9).

Eftersom RS försummat utbetala det krävda ekonomiska bidraget till SKV föreligger rätt till skadestånd.

5. Utbildningsstöd, "B".

Yrkandet utgörs av skadestånd för förlorat utbildningsstöd med $7/12(1 + 6 \times 0,4)BB = 72\,590$ kr avseende tiden 1 juni - 31 december 2000 jämte ränta därpå liksom under A.

De rättsliga grunderna under A anføres även för utbildningsstödet.

Enligt reglerna hos RS står utbildningsstödet till partigruppens förfogande. Men den regeln bygger på en villfarelse. Partigruppen kan nämligen inte förfoga över något eftersom den inte är ett rättssubjekt. Den är blott en form av diskussionsklubb utan stadgar eller styrelse. Partigruppen har till exempel inte någon fastställd rösträtt eller noggrann angivelse av vem som hör dit. Självklart hör de ordinarie ledamöterna i regionfullmäktige dit, men hur är det med ersättarna och hur är det med dem som hör till SKV men är förtroendevalda bara utanför RF? I RF röstar de tjänstgörande som fysiska personer men i SKV:s stämman gäller rösträtt efter kommunalt valresultat. Detta och mycket mera åskådliggör, att partigruppen inte är ett rättssubjekt. Enligt förbundsstadgarna i SKV I och i SKV får partigruppen inte heller "formera sig till" någon typ av juridisk person. Det är därför partiföreningen med dess rösträttsregler som utser gruppledare, gruppsekreterare och attestant m fl. Utan kallelse till sammanträde och vederbörlig attest på ingiven räkning kan ingen fysisk person få ut något utbildningsstöd från RS.

Utbildningsstödet kan dessutom användas till mera än betalning till fysiska personer. En annan aspekt är, att partiföreningen som politisk protest mot för höga kostnader för politisk verksamhet kan besluta, att inte utnyttja något utbildningsstöd alls. Detta måste de förtroendevalda i SKV i så fall rätta sig efter. Sålunda förfogar inte varje ledamot eller ersättare för sig, trots rättskapacitet som fysisk person, över något som helst utbildningsstöd.

Utbildningsstödet är partistöd även om det inte är egentligt sådant. "Kommunalt partistöd" (Prop. 1991/92:66 sid 25).

Eftersom RS försummat att utse de av SKV angivna personerna som attestanter och att ge SKV förfoganderätten över för SKV I beslutat och budgeterat utbildningsstöd föreligger rätt till skadestånd för SKV.

6. Gruppmötesersättningar, "C".

Yrkandet är skadestånd för förlorade gruppmötesersättningar med 201 518 kr för tiden 1 juni - 31 december år 2000 jämte ränta som ovan anges. Beräkning enligt följande: 7/12x360 999 kr med avdrag för faktiskt utbetalt 9 064 kr.

Rättsliga grunder liksom för "B".

Dessutom påpekas för gruppmötesersättningar, att 1 ordinarie RF-ledamot samt 1 av 3 ersättare per valkrets kunde komma i fråga. Vem av ersättarna, som skulle kallas, bestämde den av stämman tillsatte grupplederen på delegation från stämma och styrelse. Så länge någon i verkligheten var utesluten (om uteslutningen var rätt eller orätt är en helt annan fråga) kallades vederbörande inte och gick därmed miste om gruppmötesersättning. Även nu nämnda förhållanden visar, att gruppmötesersättningarna inte står till den persons förfogande, som till slut av RS får pengar, utan till partiföreningens förfogande.

På orätt grund uteslutna var undertecknad under några månader år 1999 samt Harry Franzén under slutet av 1999 och under år 2000 fram till stämman 2000-05-31. Skadeståndstalan för det personliga avbräcket hade självklart inte kunnat riktas mot RS utan mot SKV I.

Gruppmötesersättning är partistöd även om det inte är egentligt sådant. "Kommunalt partistöd" (Prop. 1991/92:66 sid 25).

Eftersom RS försummat utse de av SKV angivna personerna (Harry Franzén och Bengt Larwik, ordinarie respektive ersättare) till attestanter och att ge SKV förfoganderätten över för SKV I beslutat och budgeterat stöd i form av gruppmötesersättning föreligger rätt till skadestånd för SKV med avdrag för i verkligheten utbetalda belopp.

7. Gruppleदारarvoden, "D".

Skadestånd yrkat för förlorade gruppleदारarvoden med 20 496 kr/mån inklusive sociala avgifter för tiden 1 juni - 31 december år 2000 jämte ränta på summabeloppet 143 347 kr som anges ovan. I den mån talan bifalles på "överlåtelsegrunden" skall månadsbeloppet i stället vara 15 372 kr och det sammanlagda beloppet 107 510 kr.

Samma rättsliga grunder som under "B".

Därtill framhålles, att även VFSKV anser, att gruppleदारarvode är partistöd. I protokollet från konstitueringen 2000-05-21 skrivs under punkt 18 bl a: "befattningshavare vars ersättningar utgår från region Skåne till partiet Skånes Vål". Här syns dessutom, hur VFSKV utnyttjar rättsvillfarelsen hos RS innebärande, att RS tror att det är partigruppen och inte partiföreningen, som förfogar över gruppleदारarvodena och att partigruppen i SKV I fortfarande består.

Gruppleदारarvoden är partistöd även om det inte är egentligt sådant. "Kommunalt partistöd" (Prop. 1991/92:66 sid 25).

Eftersom RS försummat att utse de av SKV angivna personerna till attestanter och att ge SKV förfoganderätten över för SKV I beslutat och budgeterat belopp för gruppleदारarvoden föreligger rätt till skadestånd för SKV.

8. Politisk sekreterare, "E".

Yrkandet är skadestånd för utebliven ersättning/lön(lön) till en politisk sekreterare med 42 000 kr/mån inklusive sociala avgifter för tiden 1 juni - 31 december år 2000 jämte ränta på summabeloppet 294 000 kr som ovan anges.

Samma rättsliga grunder som under "D".

Kostnad för partisekreterare är komplementärt partistöd även om det inte är ekonomiskt bidrag, det är alltså "annat stöd". "Kommunalt partistöd" (Prop. 1991/92:66 sid 26).

Eftersom RS försummat att utse de av SKV angivna personerna till attestanter och att ge SKV förfoganderätten över för SKV I beslutat och budgeterat belopp för partisekreterare föreligger rätt till skadestånd för SKV.

9. Lokaler mm gratis service, "F".

Yrkandet är skadestånd med 35 000 kr - 5 000 kr/mån - för tiden 1 juni - 31 december år 2000 avseende ersättning för uteblivna lokaler, telefoner och administrativ service jämte ränta å summabeloppet beräknad på tidigare angivet sätt.

Eftersom SKV som framförts ovan under punkterna 7 och 8 för "D" resp "E" har rätt till gruppleदारbefattningar och politiska sekreterare har SKV också enligt av SKV antagna regler rätt till den allmänna partiservice, som gratis lokaler mm utgör. "Kommunalt partistöd" (Prop. 1991/92:66 sid 27).

10. Grunder för överklagande.

Den främsta grunden för överklagandet är, att tingsrätten inte beaktat, att SKV är ensam juridisk person att i vederbörlig ordning ha ansökt om partistöd.

Därtill kommer, att SKV är ensam om att uppfylla representationsvillkoret.

Dessutom är domen fel beträffande tillgodoräknande av mandatantal och beaktande av betalningar gjorda av rättssubjekt utanför målet.

Ytterligare grunder redovisas nedan i avsnitten III och IV.

11. Bevisning

Samma bevisning åberopas som anges nedan under avsnittet V.

Därtill åberopas ett särskilt brev (Bilaga 1) med underbilagor A - Z9 enligt följande.

Underbil A-T	Frågor till Karl Gustav Andersson under huvudförhandlingen 2008-03-20. Av tidsbrist blev inte alla frågor ställda. Bevistema: Endast SKV har ansökt om partistöd.
" U	Brev 1999-12-02 om restitution. Bevistema: Advokat inblandad för att försöka lösa allvarliga tvister om bl a restitution.
" V	Brev 1999-12-13. Bevistema: Överuttag av restitution.
" X:1-X:3	Faktura 2000-03-31. Bevistema: Ansökan om kvarstad mm.
" Y	Brev 2000-04-26. Bevistema: Avsikterna med planerad upplösning.
" Z:1-Z:9	Brev 2000-11-09. Bevistema: Nödvändighet av betalning för tiden 20000101-20000521 för att undvika rättsprocess.

Underbilagorna A-T framlades för motparten och rätten före 2008-03-20. Underbilagorna U-Z:9 har tidigare framlagts för motparten och kommer att framläggas för tingsrätten i det nu vilande målet om skadestånd för tiden efter år 2000.

III - ANGÅENDE GRUNDER, SAKFÖRHÅLLANDEN, SYNPUNKTER BETR. DOMEN M.M.

Enligt vad som angivits i den inledande överklagandeskriften åberopas först och främst vad som anförts i tingsrätten.

1. Inledning

Den första huvudfrågan i målet är huruvida RS gjort sig skyldig till fel eller försummelse i myndighetsutövning. Här har bedömningen i tingsrätten huvudsakligen utfallit till förmån för SKV.

En annan huvudfråga är hur den skada som SKV lidit skall fastställas, dvs. dels vilka skademoment som skall beaktas, dels ock hur skadan enligt de enskilda skademomenten närmare skall beräknas. I denna del har tingsrätten visserligen kommit fram till att skademomentet avseende uteblivet allmänt (externt) partistöd skall tas med; emellertid har man inte räknat fram skadan på ett korrekt sätt beträffande detta moment. I övrigt har tingsrätten antingen avstått från att pröva skademomenten eller underkänt dem.

Ytterligare en huvudfråga är huruvida en betalning som gjorts i januari 2001 från VFSKV till Skånepartiet-Malmö skall beaktas när det gäller att fastställa huruvida SKV lidit någon skada, jfr punkt 6 nedan.

När det gäller vissa skademoment tycks tingsrätten vidare mena att SKV inte framställt kraven på ett riktigt sätt och att SKV inte visat att man lidit någon skada, jfr nedan under punkt 4, avsnitten iv) och v).

2. Fel och försummelse i myndighetsutövning

Tingsrätten har kommit fram till att det på svarandens sida förelegat fel och försummelse vid myndighetsutövning. Det mest korrekta hade varit om tingsrätten anslutit sig till SKV:s förstahandsgrund eller andrahandsgrund. Emellertid hade det också varit ett juridiskt korrekt synsätt om domstolen fullt ut anslutit sig till den av SKV i tredje hand anförda grunden.

3. SKV:s skrivelse till RS daterad 2000-08-09

SKV har i ett mycket tidigt skede framställt sina krav gentemot RS på ett klart och tydligt sätt som inte lämnat utrymme för missförstånd. SKV har

bl.a. tillställt RS en omfattande skrivelse redan 2000-08-09 (uab 28-32, tryckbilaga 8); denna skrivelse har med bilagor omfattat ca 132 sidor (det

är de inledande viktigast sidorna som ingivits som bevisning i tingsrätten). Av central betydelse är därvid att SKV tagit upp alla relevanta

uppgifter som erfordrats för att man skulle kunna få fullt partistöd och fullt förfogande; sålunda har man bl.a. tagit upp krav på

- ekonomiskt bidrag (krav 1),
- politisk sekreterartjänst (krav 2),
- gruppleदारarvode (krav 3),
- gruppmötesersättningar (krav 4),
- studieersättning (krav 5),
- lokaler (krav 7).

Det har i skrivelsen av 2000-08-09 också angivits att Harry Franzén skall vara s.k. attestant (krav 6). Skrivelsen är undertecknad av Harry Franzén, Lars-Anders Espert och Carl P. Herslow som vid tiden för skrivelsen samtliga var styrelseledamöter i SKV. SKV har också såväl före som efter skrivelsen av 2008-08-09 framfört sina krav i andra skrifter.

RS har aldrig besvarat sig med att besvara skrivelsen av 2000-08-09 och har inte heller på annat sätt återkommit beträffande SKV:s anspråk enligt skrivelsen. Först i detta tvistemål har RS kommit att ta ställning till SKV:s krav och det har i detta läge gällt skadestånd (jfr RS inläga 2003-02-21).

4. Ang. skademomenten

i). Allmänna utgångspunkter

För partistöd gäller en särskild lagstadgad rättvis princip som finns införd i KL 2:10. Denna rättvis princip måste ges genomslag även i ett mål om skadestånd för uteblivna partiresurser. Tingsrätten har helt förbisett detta.

Bakgrunden till det nämnda stadgandet är en lagändring som infördes genom SFS 1991:1774 och som gav kommunerna en mycket större frihet med avseende på utformningen av olika stödformer. I förarbetena poängteras emellertid särskilt att det skall föreligga rättvisa vid en helhetsbedömning (se prop. 1991/92: 66 s. 10-11). Rättvis principen för partistöd är enkel och innebär att partistödet skall vara rättvist mellan de olika partierna, varvid alla moment i partistödet skall vägas in.

Under åren 2000-2002 har VFSKV fått fullt partistöd och man har inte tvingats känna av någon reduktion till följd av proportionering eller liknande. RS har alltså för VFSKV:s del räknat på 6 mandat och inte på 4 mandat. Att notera i sammanhanget är att RS inte ställt några återkrav gentemot konkurrentföreningen VFSKV för något av de aktuella åren 2000-2002 trots utslaget i kammarrätten under 2004. Det sagda får till konsekvens att det enda sättet att åstadkomma utjämning är att tillerkänna SKV fullt skadestånd; endast härigenom kan rättvisa uppnås och den kommunal rättvis principen upprätthållas.

ii) Uteblivet allmänt ekonomiskt externt partistöd - (litt. "A").

Tingsrätten har funnit att SKV i och för sig är berättigad till kompensation för uteblivet externt partistöd. Som anmärkts ovan har tingsrätten emellertid inte räknat fram värdet beträffande detta skademoment på rätt sätt.

Som följer av vad som angivits inledningsvis under detta avsnitt är det mest korrekta att kompensation sker på sådant sätt att SKV hamnar på samma nivå som VFKSV; endast tidsmässig proportionering är rimlig, dvs. SKV bör i denna del tillerkännas 486.780 kr ($7/12 \times 22,8 \times 36.600$). Att detta är rätt belopp beträffande förstahandsgrunden och andrahandsgrunden inses med lätthet. Som poängterats ovan är detta också rätt belopp vid bifall enligt tredjehandsgrunden eftersom denna grund även innefattar en hänvisning till den kommunala rättvisepincipen.

Även om man vid själva skadeberäkningen inte skulle beakta momentet i tredjehandsgrunden som hänvisar till den kommunala rättvisepincipen för partistöd, så finns flera alternativ vid skadebestämningen som är mer adekvata än det alternativ som tingsrätten stannat för. Det närmast till hands liggande alternativet blir att använda den fördelningsnyckel som ingivits, vilken medför ett skadestånd beträffande detta moment uppgående till 316.830 kr ($65,087 \% \times 7/12 [22,8 \times 36.600]$). Åter ett annat alternativ är att beakta Thorwald Fröberg-aspekten och tillerkänna SKV 307.440 kr i denna del ($7/12 \times [6 \times 36.600 + 3 \times 2,8 \times 36.600]$). Ytterligare ett alternativ är att SKV tillerkänns 247.660 kr ($7/12 \times [11,6 \times 36.600]$). Detta sista alternativ får betraktas som ett minimalalternativ då det i förarbetena till partistödsreglerna särskilt uttalats att det normalt måste vara så att varje parti tillerkänns dels ett grundstöd och dels ett mandatbundet stöd, vilket också bekräftats genom rättsfall i regeringsrätten (jfr. prop. 1991/92:66 s. 11 och KU 1991/92:18 s.4). Beloppet 36.600 som används i beräkningarna ovan motsvarar basbeloppet för 2000.

Tingsrätten beloppsbestämning beträffande detta moment är alltså under alla förhållanden felaktigt. Tingsrätten har valt ett alternativ vid skadeberäkningen som är sämre än minimalalternativet enligt ovan. Man har anslutit sig till beslutet som RS själv fattat 2004-11-09 med avseende på 2001 och 2002. Den prövning i länsrätten som gjorts i denna del betyder emellertid inte annat än att beslutet inte varit olagligt. Beslutet säger ingenting om att det överklagade beslutet varit det mest adekvata eller om andra alternativ varit mer korrekta. Att notera är nämligen att det vid s.k. laglighetsprövning förhåller sig så att förvaltningsdomstolarna inte kan ge ett kommunalt beslut ett ändrat eller justerat innehåll; det enda alternativ som förvaltningsdomstolen har är att godta beslutet eller att undanröja detta, vilket är en följd av KL 10:8 st 3. Beslutet av RS är dessutom sakprövat endast i länsrätten - men däremot inte i överinstanserna. Grunderna för besvärsmålet har inte heller varit desamma som anförts i detta tvistemål.

iii. Ang. ersättning för uteblivet utbildningsstöd (litt. "B") och uteblivna lokaler m.m. (litt. "F")

Som SKV läser tingsrättens dom så prövar man inte rätten till kompensation för utbildningsstöd och uteblivna lokaler i sak. Tingsrätten nöjer sig här med att konstatera vilka belopp som käranden yrkat i denna del.

Utöver vad som anförts i tingsrätten nöjer sig SKV för egen del med att här poängtera att det i förarbetena särskilt exemplifieras med just lokaler när man talar om vad som kan utgöra partistöd, jfr prop. 1991/92:66 s. 11. Något tvivel beträffande SKV:s rätt till skadestånd bör alltså inte finnas på denna punkt.

iv. Ang. gruppmötesersättningar (litt. "C"), gruppleदारarvoden (litt. "D") och ersättning för utebliven politisk sekreterare (litt. "E")

När det gäller gruppmötesersättningar har viss ersättning utgått under 2000, nämligen 9.064 kr; detta belopp har SKV emellertid beaktat som en avgående post när det yrkade beloppet för uppkommen skada i denna del räknats fram.

Vad gäller skadan avseende utebliven politisk sekreterare synes tingsrätten mena att krav inte framställts. Detta är svårbegripligt då saken tagits upp i skrivelsen till RS av 2000-08-09. I skrivelsen står klart och tydligt att läsa: "Krav 2. Politisk sekreterartjänst om 30.000 kr per månad plus tillägg för år 2000. För perioden 1/6 - 31/12 år 2000 innehar Carl P Herslow hela tjänsten varför månadslönen skall sättas in på hans lönekonto hos Region Skåne. Anställningsavtal upprättas och undertecknas av Skånes Valförbunds ordförande Harry Franzén."

Visserligen är en politisk sekreterare anställd av RS men skall likväl beaktas i partistödssammanhang. Av KL 2:10 st 2 följer nämligen uttryckligen att tjänst som politisk sekreterare skall beaktas. Skulle den invändning som RS anför om att SKV efter återbildningen inte nått upp till erforderligt antal mandat övervägas vara relevant, så kan det konstateras att inte heller VFSKV utifrån sina mandat varit berättigad till någon tjänst som politisk sekreterare; likväl har VFSKV erhållit dylik tjänst, varför SKV måste anse ha varit berättigad till motsvarande kompensation för den uteblivna tjänsten. Då någon dylik tjänst ej erhållits och då inte heller annan kompensation erhållits, är SKV istället berättigad till skadestånd.

Som tingsrättens dom får tolkas har man motsvarande synpunkt beträffande gruppleदारarvoden. Inte heller beträffande gruppleदारarvode är domstolens ståndpunkt riktigt. Också här hänvisar SKV till skrivelsen till RS av 2008-08-09 där det i denna del anges: "Gruppleदारarvode. Enligt Region Skånes regler disponerar partiet Skånes Valförbund 0,4 basbelopp per månad för gruppleदारarvode. Beloppet är delbart. Krav 3. För perioden 1/1 - 31/12 år 2000 skall på respektive persons lönekonto hos Region Skåne insättas 0.2 basbelopp per månad för Harry Franzén, 0.1 basbelopp per månad för Lars-Anders Espert och 0.1 basbelopp för Bengt Larwik."

På samma sätt som en politisk sekreterare får en gruppleddare sin ersättning från RS. När det gäller s.k. gruppleddare saknas visserligen en bestämmelse motsvarande KL 2:10 st 2 men likväl är det tydligt att ersättning till gruppleddare är att anse som partistöd. En gruppleddare jobbar för partiet utan någon kontroll eller några uppgifter i förhållande till RS; gruppleddararvodet är tillika delbart (något som VFSKV utnyttjat). Rättsfallet RÅ 1994:104 fall nr II (Gotlands kommun) om s.k. oppositionsråd belyser vilka aspekter som kan beaktas när man skall avgöra om en viss typ av ersättning är att anse som partistöd eller inte. Eftersom de i rättsfallet anförda resonemangen inte kan appliceras på gruppleddare så följer motsatsvis av rättsfallet att gruppleddararvoden måste anse som partistöd.

V...Vissa synpunkter ang. frågan om visad skada

Detta mål handlar om skadestånd för uteblivna ekonomiska förmåner av offentlighetsrättslig karaktär, jfr B. Bengtsson och E. Strömbäck, Skadeståndslagen (2002), s. 89 där man nämner att vägran från det allmänna att utge en förmån gör att den enskilde kommer i ett sämre läge i fråga om sina personliga och ekonomiska förhållanden. I kommentaren nämns sedan som exempel att dylikt kan gälla beslut om bidrag och liknande sociala förmåner av olika slag; detta sägs i varje fall gälla om författningsbestämmelser närmare reglerar under vilka förutsättningar förmånen skall utgå.

SKV vill därtill särskilt understryka och poängtera att de i målet aktuella ekonomiska förmånerna utgår utan någon motprestation från den enskildes sida i förhållande till RS, vilket också är det normala beträffande offentlighetsrättsliga bidrag. Sålunda har den politiska sekreteraren inga arbetsuppgifter för RS även om vederbörande har sin formella anställning där; istället är det så att den politiske sekreterarens insatser uteslutande är för partiet, vilket stämmer bra med regleringen i KL som innebär att politisk sekreterare skall räknas med i partistöds-sammanhang. Vad som nu sagts gäller på motsvarande sätt beträffande gruppleddare. Inte heller vid ersättning för lokaler och kontorsfaciliteter görs någon motprestation av den berättigade.

Mot bakgrund av ovanstående behövs följaktligen inte heller någon särskild bevisning om uppkommen skada; skadan är per automatik lika med de uteblivna resurserna. Alternativt får uppkommen skada uppskattas skönsmässigt.

5. Överlåtelsedokumentet från jan. 2005

Det hävdas i och för sig i första hand att det är SKV som är primärt berättigad till samtliga de partiresurser som det handlar om i målet, varför SKV också är omedelbart berättigat att kräva skadestånd.

RS har beträffande vissa av de ifrågavarande ekonomiska resurserna gjort gällande att det är de fysiska personerna som är berättigade och inte partiet. Formuleringarna i tingsrättens dom synes innebära att man ansluter sig till detta synsätt.

Även i hovrätten görs det sålunda gällande från klagandens sida att SKV tagit över de aktuella fysiska personerna anspråk i berörda avseenden, allt i enlighet med vad som framgår av överlåtelsedokumentet från januari 2005. Den under avsnitt iv) ovan berörda skrivelsen av 2000-08-09 har varit formulerad på ett sådant sätt med angivande av bl.a. namn för parti-sekreterare och gruppledare att något tvivel inte gärna kan föreligga om att krav framställts tillräckligt tydligt till RS. Skrivelsen av 2000-08-09 blir sålunda relevant även i det fall att man anser att de fysiska personerna är primärt berättigade.

6. Ang. betalningen om 453.855 kr från VFSKV som skett 2001-01-15

Betalningen i januari 2001 om 453.855 avser ostridigt betalning mellan parter som inte är parter i denna process. SKV:s ståndpunkt är att ifråga-varande betalning i sin helhet skall hänföras till mellanhavanden avseende tiden före brytpunkten i maj 2000.

Enligt SKV:s uppfattning skall bevisbördan för vad ifrågavarande betalning närmare avser placeras på RS; det är fel att lägga bevisbördan i detta avseende på SKV. Till stöd riktigheten i SKV:s uppfattning vill klaganden hänvisa till Lars Heuman, Bevisbörda och beviskrav i tvistemål (2005), sid. 487-488. Under rubriken "Bevisbördan ligger på den som påstår" säger författaren att man kan "uppfatta principen så att bevisbördan inte skall läggas på en part som påstår att en händelse inte har inträffat eller att ett faktum inte föreligger." Vidare säger Heuman: "... denna grundsats kan motiveras av bevisäkringsteorin i alla de fall man kan anse att det är lättare att bevisa ett sakförhållande än att det inte föreligger. I en tvist som rör frågan om gäldenären erlagt betalning kan man anse att han gör ett påstående om betalning, men att borgenären endast förnekar detta och därför inte bör anses bevisskyldig." Och ytterligare lite längre fram säger författaren: "Principen om att en part är bevisskyldig för sina påståenden kan begränsas till att gälla fall då partens påståenden tar sikte på ett rättsfaktum som är till hans fördel."

Tillämpat på förevarande tvist betyder citaten ur Heumans verk att det ankommer på RS att bevisa sitt påstående. RS påstår ju att betalningen i januari 2001 kan användas för avräkning även såvitt tiden efter brytpunkten i maj 2000; SKV å sin sida gör gällande att denna betalning inte kan användas för avräkning beträffande perioden efter brytpunkten.

Motsidan har åberopat ett brev från Tony Wiklander av 2002-10-01 ställt till K G Andersson och Johan Eriksson (ankomststämplat hos RS); motsidan menar att brevet skulle styrka att betalningen i januari 2001 avser också tiden efter brytningen. Enligt SKV kan brevet inte läsas på detta sätt (Visserligen står det att Skänepartiet erhållit 420.791 kr för 2000; brevinnehållet får emellertid förstås så att beloppet avsåg tiden före upplösningen, dvs. före 2000-05-21, jfr brevet s. 1 x-m) Därtill anser SKV att hinder förelegat att åberopa ifrågavarande brev som bevisning till följd av det tvingande stadgandet i RB 35:14 st 1 (inget av undantagsfallen i st 2 är för handen). Vad gäller huvudregeln i RB 35:14 är att anmärka att brev m.m. många gånger inte faller under bestämmelsen. Emellertid är det naturligtvis inte så att vad som i realiteten närmast är en vittnesattest går fri från huvudregeln bara genom att den upprättas i brevform. Att notera är också att mottagaren av brevet är K.G. Andersson

som under ifrågavarande period varit ombud för RS i målet. Andersson har sålunda varit ombud när RS överklagat hovrättens beslut av 2002-05-02 till HD, vilket utmynnade i ett nej till prövningstillstånd enligt HD:s beslut 2002-12-16 (mål nr Ö 2134-02).

7. Sammanfattning

Med beaktande av vad som anförts i tingsrätten och vad som framhållits ovan är det SKV:s uppfattning att käromålet borde ha vunnit bifall fullt ut.

IV - ANG. DET ÖVERKLAGADE BESLUTET GÄLLANDE ATT TINGSRÄTTEN MEDGIVIT SVARANDEN ATT ÅBEROPA NYA OMSTÄNDIGHETER VID HUVUDFÖRHANDLINGEN

Som angivits ovan startade målet redan hösten 2000. Senast hovrätten befattade sig med målet var genom beslutet 2002-04-22 då man kom fram till att det ursprungliga Skånes Valförbund var upplöst men att det förelåg en ideell förening med namnet Skånes Valförbund som har rättskapacitet. Som beslutet får förstås kom hovrätten alltså fram till att det var en ny förening som var kärandepart.

RS har haft ytterst lång tid på sig att begrunda vilka invändningar man önskat göra. Genom inlägga av 2008-03-07 (uab 188) har RS inkommit med komplettering av grunderna s.a.s. fem i tolv. Trots denna sena inlägga har man vid den första rättegångsdagen i tingsrätten ingivit en ny skriftlig sammanställning över sina grunder (uab 194). Denna sammanställning har emellertid också inneburit åberopande av nya omständigheter; RS har sålunda anført att myndighetsfel inte förelegat från RS sida eftersom SKV i början menat sig vara det ursprungliga Skånes Valförbund, vilket RS åberopat gentemot samtliga de skilda kraven.

Tingsrätten har inte närmare gått in på denna grund. Emellertid är det SKV:s uppfattning att RS inte borde ha tillåtit åberopa nya omständigheter i detta sena skede med hänsyn till vad som stadgas i RB 43:10.

SKV har i den inledande överklagande skriften angivit sitt yrkande även i denna del. Inte heller i hovrätten bör RS tillåtas anföra ifrågavarande omständighet.

V - BEVISNING

Muntlig bevisning

Vad gäller den muntliga bevisningen åberopar förhör enligt nedan, nämligen:

1. Förhör under sanningsförsäkran med Carl P. Herslow, 431114-4135, Malmgatan 16, 211 32 MALMÖ.
2. Förhör under sanningsförsäkran med Harry Franzén, 351224-1674, Marieholmsvägen 10, 260 24 RÖSTÅNGA.
3. Förhör under sanningsförsäkran med Kjell Knösfelt, 430623-3315, Kantorsvägen 10, 233 39 SVEDALA.

4. Förhör under sanningsförsäkran med Bengt Larwik, 480511-4016, Östra Tullgatan 1, 211 28 MALMÖ.
5. Förhör under sanningsförsäkran med Ingvar Wijk, 280330-4332, Söndagsgatan 7, 216 19 MALMÖ.
6. Vittnesförhör med Roland Olsson, 461205-4058, Vengatan 1 B, 261 39 LANDSKRONA.
7. Förhör med K. G. Andersson, Region Skåne (svarandens vittne i tingsrätten).

Beträffande förhören gäller de bevisteman som angivits i bevisuppgiften till tingsrätten som är daterad 2007-09-20.

Det begärs omförhör beträffande Herslow (punkt 1), Franzén (punkt 2) och K.G. Andersson (punkt 7). Omförhör påkallas då behov föreligger att ställa ytterligare frågor. När det gäller övriga så räcker det med uppspelning av ljudupptagningarna från tingsrätten.

Skriftlig bevisning

Skriftlig bevisning som åberopats i tingsrätten

- i) I bevisuppgiften av 2007-09-20 till tingsrätten har SKV i 32 olika punkter angivit den skriftliga bevisning som åberopas (se avsnitt D under rubriken skriftliga bevisning s. 6-11). Ifrågavarande skriftliga bevisning åberopas också i hovrätten; undantag endast beträffande punkt 23 som utgår (utlåtande av Åke Thylander). Samma bevisteman gäller som de som angivits i bevisuppgift till tingsrätten.
- ii) Därtill åberopas den bevisning som upptagits i den kompletterande bevisuppgiften av 2008-02-08 under avsnitt C, punkterna 1-7.

Som ovan

Carl Herslow-----

Carl P. Herslow